

Huvudmannens och gravstensfirmans ansvar vid montering - en vägledning

Inledning

För de anhöriga är det viktigt att gravstensmontering, textkomplettering och andra arbeten på gravplatsen kan ske så smidigt som möjligt. Begravningsplatsen är också gemensamt arbetsställe för kyrkogårdsförvaltningens och stenfirmornas personal. Av såväl arbetsmiljö- som myndighetskäl behövs en bra kommunikation mellan stenfirmorna och förvaltningen.

Det här dokumentet är framtaget av Centrala Gravvårdskommittén (CGK) där både kyrkogårdsförvaltningarna och gravstensfirmorna är representerade. Vägledningen ska tjäna som grund för att firmor och förvaltningar lokalt ska ta fram rutiner och regler för hur arbetet på begravningsplatserna ska utföras.

Lagar som reglerar gravstensmontering

Begravningslagens 7 kapitel 25 - 29 §§ reglerar gravanordningar.

27 § Innan en gravanordning sätts upp, ska upplåtaren pröva om den är sådan att den kan tillåtas.

Det betyder att en ansökan alltid måste göras innan en gravanordning monteras.

28 § När en gravanordning har blivit uppsatt, får den inte föras bort utan upplåtarens medgivande.

Det betyder att förvaltningen måste få reda på vad som ska ske med gravanordningen och ge sitt tillstånd till att den tas bort.

Arbetsmiljölagens 3 kapitel reglerar allmänna skyldigheter.

2 § Arbetsgivaren ska vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall.

Det innebär att alla tunga gravanordningar måste vara monterade på ett säkert sätt.

7 d § Om ett fast driftsställe är gemensamt arbetsställe för flera verksamheter, är den som råder över arbetsstället ansvarig för samordningen av arbetsmiljöfrågor.

7 g § De som samtidigt, eller i tidsmässig anslutning till varandra, bedriver verksamhet på ett gemensamt arbetsställe, ska samråda och gemensamt verka för att åstadkomma tillfredsställande skyddsförhållanden. Var och en av dem ska se till att den egna verksamheten och anordningarna på det gemensamma arbetsstället inte medför att någon som arbetar där utsätts för risk, för ohälsa eller olycksfall.

Den 7 § innebär att det är kyrkogårdsförvaltningen som ska samordna arbetsmiljöfrågorna, se till att skyddsanordningar inrättas och underhålls och att skyddsregler utfärdas. Risker som enbart berör personal från stenfirman är däremot helt och hållet en fråga mellan företaget och deras anställda.

Ordninglagen 3 kapitlet reglerar fastighetsägaransvaret på allmän plats.

3 § Brister på byggnader, ställningar, skyltar och liknande anordningar som medför risk för skada på personer eller egendom på offentlig plats, skall avhjälpas utan oskäligt dröjsmål. Ansvaret för att åtgärderna i första stycket vidtas vilar på ägaren eller den som till följd av nyttjanderättsavtal eller på någon annan grund är i ägarens ställe.

Den lagen innebär att det är det huvudmannen som är ansvarig för att gravstenar är säkert monterade gentemot allmänheten.

Säker montering

I ansökan att få montera en gravanordning är det tre obligatoriska punkter som alltid måste vara med:

1. Gravanordningens säkerhet måste garanteras.
2. Gravanordningens utseende och inskription ska framgå.
3. Gravrättsinnehavaren måste ha godkänt monteringen.

Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation har ett formulär, Gravanordningsansökan FOR 8015, som uppfyller dessa villkor.

För att garantera att gravanordningen är säker ska ansökan innehålla en formulering att monteringen uppfyller villkoren i Centrala gravvårdskommitténs skrift, **Montering och provning av gravvårdar 2013**.

När en befintlig gravsten ska säkras eller textkompletteras ska den kontrolleras så att den klarar villkoren i Centrala gravvårdskommitténs skrift, **Instruktion för prövning av gravstenssäkerhet för monterade gravvårdar i natursten**.

Övrigt

Gravstensfirman ska kontakta förvaltningen och ange när montering kommer att ske eller när en gravsten kommer att hämtas för komplettering. Kyrkogårdsförvaltningen ska vara behjälplig med gravkartor och markering var gravanordningen ska monteras.

Gravstensfirman ska inte montera gravstenar utan att ha fått en ansökan godkänd. Kyrkogårdsförvaltningen ska hantera ansökan skyndsamt och snabbt be om komplettering om den är ofullständig.

För att slippa sättningar och sneda gravstenar ska en dränerad grundläggning alltid finnas intill gravstensfundamentet. Kyrkogårdsförvaltningen tillhandahåller vid behov singel för detta ändamål som hämtas på angiven plats på kyrkogården.

En gravanordning ska inte monteras efter en kistgravsättning innan graven har satt sig. Förvaltning bör ta fram lokala regler för hur lång tid efter en kistgravsättning gravanordningen kan monteras. Det är förvaltningen som fyller på och packar jorden efter att graven har satt sig.

Blomsterrabatt eller annan plantering i direkt anslutning till en gravanordning bör inte vara så djup att fundamentets stabilitet riskeras.